

Sygn. akt II Cz 352/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 maja 2017 r.

*Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:*

Przewodniczący: SSO Agnieszka Terpiłowska

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Maciej Ejsmont

po rozpoznaniu w dniu 4 maja 2017 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. K. (1)

przeciwko M. K. (2)

o przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny

na skutek zażalenia pozwanego na pkt. III i IV wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt III RC 308/16

p o s t a n a w i a:

I. zmienić zaskarżone postanowienie zawarte w pkt. IV wyroku w ten sposób, że obniżyć zasądzone od pozwanego na rzecz powódki koszty procesu do kwoty 3.456 zł;

II. w pozostałej części zażalenie oddalić;

III. zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 337,28 zł kosztów postępowania zażaleniowego.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt. III wyroku z dnia 20 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Świdnicy nakazał pozwanemu M. K. (2), aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa do Kasy Sądu Rejonowego w Świdnicy kwotę 1.440 zł tytułem kosztów procesu oraz 6 zł tytułem zwrotu opłaty za wydanie odpisu wyroku wraz z klauzulą wykonalności, w pkt. IV zasądził od pozwanego M. K. (2) na rzecz powódki M. K. (1) kwotę 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd pierwszej instancji wskazał, że obciążył pozwanego kosztami sądowymi na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. od ponoszenia, których powódka zwolniona była na podstawie przepisu art. 96 ust 1 pkt. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych bowiem nie znalazł podstaw do zwolnienia. O zwrocie kosztów procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wartość przedmiotu sporu w niniejszym postępowaniu wynosiła 48.000 zł wobec ograniczenia powództwa przez stronę powodową. Pozwany jest stroną przegrywającą sprawę, dlatego na podstawie powołanych przepisów wobec zgłoszenia przez powódkę żądania zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego Sąd rozstrzygnął jak w pkt. IV sentencji wyroku.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył Pozwany, zaskarżając postanowienie w zakresie pkt. III oraz IV i zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisu art. 100 k.p.c. polegające na uznaniu, że pozwany M. K. (2) winien uiścić całość kosztów sądowych i zastępstwa adwokackiego mimo, że koszty te powinny być zgodne z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, sprawiedliwie rozdzielone pomiędzy stronami procesu. Wskazując na powyższy zarzut Pozwany wniósł o wzajemne zniesienie kosztów procesu co jest zgodne z art. 100 k.p.c. ewentualnie o zmianę zaskarżonego w pkt. III postanowienia w ten sposób, że nakazać Pozwanemu aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa kwotę 864 zł oraz zmianę zaskarżonego w pkt. IV postanowienia w ten sposób, że zasądzić od Pozwanego na rzecz Powódki kwotę 2.880 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu zażalenia Pozwany zaznaczył, że po „ucieczce” żony razem z dziećmi z W. do Ś. od razu płacił jej po 2.000 zł miesięcznie tytułem kosztów utrzymania rodziny. Generalnie Skarżący uległ w procesie tylko w kwocie 400 zł, bowiem płacił regularnie i dobrowolnie od samego początku kwotę w wysokości 2.000 zł i Powódka nie musiała wytaczać procesu i ponosić kosztów adwokackich. Wobec powyższego to Pozwany wygrał całą sprawę i to w miażdżącym stosunku 90% do 10%, co powinno skutkować wzajemnym zniesieniem kosztów między stronami i każda ze stron winna ponieść swoje koszty zarówno sądowe jak i zastępstwa adwokackiego. Jednakże gdyby przyjąć zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów poniesionych przez obydwie strony w procesie to wyrok Sądu w pkt. III i IV winien być zmieniony. Powódka dochodziła w pozwie kwoty 5.000 zł tytułem zaspokojenia kosztów utrzymania rodziny. Kwota ta zdaniem Sądu Rejonowego w Świdnicy została ograniczona przez pełnomocnika Powódki na rozprawie do kwoty 4.000 zł. Sąd zasądził od pozwanego kwotę 2.400 zł, co stanowi przy wartości 4.000 zł – 60% żądanej kwoty, natomiast przy 5.000 zł stanowi już tylko – 48% żądanej kwoty.

W związku z powyższym:

- kwota w pkt. IV wyroku od pozwanego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego powinna opiewać zatem na sumę 2.880 zł, ponieważ pozwany „przegrał” proces w 60% przy założeniu kwoty powództwa 4.000 zł;
- gdyby jednak przyjąć, że ograniczenie powództwa nie miał jednak miejsca i opiewało na kwotę 5.000 zł, to pozwany przegrał proces tylko w 48% i powinien zapłacić tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego kwotę 2.304 zł.

Przy przyjęciu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów w sprawie, powinien ulec zmianie również wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy w pkt. III, Sąd bowiem niesłusznie obciążył w nim tylko pozwanego całymimi kosztami procesu w kwocie 1.440 zł mimo, że pozwany uległ tylko w 60 % przy przyjęciu żądania pozwu w wysokości 4.000 zł lub tylko w 48% przyjmując żądania pozwu w wysokości 5.000 zł. W związku z powyższym powinna ulec zmianie również kwota 1.440 zł w sposób następujący:

- przy przyjęciu, że pozwany uległ w 60% to koszty sądowe powinny być zasądzone w kwocie 864 zł;
- przy przyjęciu, że pozwany uległ tylko w 48% to koszty sądowe powinny być zasądzone w kwocie 691,20 zł.

W odpowiedzi na zażalenie Powódka wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu w części.

Sąd Okręgowy zaznacza, iż pozwany w zażaleniu zasadnie zakwestionował przyjętą przez Sąd pierwszej instancji wartość przedmiotu sporu w kontekście wyniku procesu i stosunkowego rozliczenia kosztów procesu. Jako podstawa rozliczenia kosztów została przyjęta przez Sąd Okręgowy prawidłowa wartość przedmiotu sporu (60.000 zł) ustalona w chwili wniesienia pozwu. W konsekwencji rozliczenie pozostałych kosztów procesu zostało dokonane z uwzględnieniem tej wartości przedmiotu sporu.

Wobec częściowego ograniczenia powództwa przez Powódkę i częściowego uwzględnienia popieranego w dalszym ciągu przez Powódkę roszczenia, nie było podstaw do rozliczenia kosztów procesu w sprawie w oparciu o przepis

art. 98 k.p.c., jak przyjął Sąd pierwszej instancji. Brak było podstaw do uznania, iż wobec częściowego ograniczenia powództwa wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosiła 48.000 zł. W pozwie o zobowiązanie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny Powódka wносиła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 5.000 zł, co w przeliczeniu przez 12 miesięcy daje wartość przedmiotu sporu w wysokości 60.000 zł i na tak ustalonej wartości przedmiotu sporu powinny się opierać rozliczenia kosztów procesu. Sąd Okręgowy zauważa, iż w wyroku nie zawarto orzeczenia o umorzeniu postępowania a oddalono powództwo w pozostałej części, co jednak nie miało wpływu na zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Zgodnie zatem z art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko, co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu jest usprawiedliwione, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy i zasad słuszności, przy czym należy podkreślić, że w orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że pomimo równego stopnia wygrania i przegrania sprawy, brak jest możliwości zniesienia kosztów, gdy pozostawały one w znacznej dysproporcji (por. postanowienie SN z 12.10.2012 r., IV CZ 68/12, wyd./el. Lex oraz postanowienie SN z 28.02.1985 r., II CZ 21/85, wyd./el. Lex). Wbrew zatem twierdzeniom Skarżącego w niniejszej sprawie nie było podstaw do wzajemnego zniesienia kosztów procesu albowiem pozostawały one w znacznej dysproporcji. Jednakże jak trafnie podnosi Skarżący rozstrzygnięcie o kosztach procesu powinno nastąpić przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów odpowiednio do wygranej i przegranej każdej ze stron.

W sprawie Powódka wносиła o zasądzenie kwoty 5.000 zł miesięcznie tytułem zaspokajania potrzeb rodziny jednak na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016 r. ograniczyła powództwo do kwoty 4.000 zł, a zatem w tej części jest stroną przegrywającą proces. Ponieważ powództwo zostało uwzględnione ostatecznie, co do kwoty 2.400 zł miesięcznie, Pozwany przegrał sprawę w 48 %, zaś Powódka w 52 %.

Należy zaznaczyć, iż Sąd pierwszej instancji ustalił, iż Pozwany od czerwca 2016r. uiszczal na poczet zaspokajania potrzeb rodziny kwoty po 2.000 zł. W chwili wniesienia pozwu zatem, tj. w dniu 5 lipca 2016r. Pozwany rzeczywiście w części zaspokajał dochodzone roszczenie. Jednakże nie było podstaw do zastosowania w sprawie przepisu art. 101 k.p.c. Przepis ten odnosi się do sporów o roszczenia majątkowe, których przedmiot pozostaje w dyspozycji stron i co do którego nie ma konieczności regulowania praw stron wyrokiem. Kumulatywnie jednak muszą być spełnione przesłanki przewidziane tym przepisem tj. brak powodów do wytoczenia powództwa i uznanie przy pierwszej czynności procesowej żądania pozwu. Musi zatem pozostawać usprawiedliwione twierdzenie, iż Powódka uzyskałaby zaspokojenie swojego roszczenia bez wytoczenia powództwa. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie. Pozwany dobrowolnie zaspokajał jedynie część roszczenia uznanego przez Sąd za uzasadnione. Powódka zatem zmuszona była dochodzić roszczenia przed Sądem w wysokości przewyższającej dobrowolnie spełniane świadczenie i terminach odmiennych od zachowywanych przez Pozwanego.

Koszty zastępstwa procesowego Powódki stosownie do prawidłowej wartości przedmiotu sporu wynoszą 7.200 zł (na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U.2015.1800 - w brzmieniu sprzed zmian wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 3 października 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 1668 na podstawie § 2 tego ostatniego Rozporządzenia - z uwagi na datę wniesienia pozwu). Zatem biorąc pod uwagę wynik postępowania Powódce należy się tytułem kosztów procesu przed Sadem pierwszej instancji kwota 3.456 zł.

Odnośnie zaś kosztów sądowych wskazać należy, że opłata od pozwu w niniejszej sprawie wynosiła 5% od wartości przedmiotu sporu, a zatem od kwoty 60.000 zł - 3.000zł. Zgodnie z art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2015r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2014r. poz. 1025 ze zm.) kosztami sądowymi, których Powód nie miał obowiązku uiścić należy obciążyć Pozwanego przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Stosownie do wyniku procesu opłata stosunkowa z art. 13 ust 1 cyt. ustawy obciążająca

Pozwanego wynosi 1.440 zł i taką kwotę słusznie nakazał Pozwanemu uiścić Sąd pierwszej instancji na rzecz Skarbu Państwa.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienia zawarte w pkt IV wyroku, natomiast zażalenie w pozostałej części oddalił na podstawie 385 k.p.c., w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Pozwany zaskarżył postanowienie w przedmiocie kosztów procesu zawarte w pkt III I IV wyroku w całości, wnosząc o wzajemne rozdzielenie kosztów procesu. Ewentualnie wniósł o stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu w wariantach, w zależności od przyjętej wartości przedmiotu zaskarżenia. Pozwany wygrał postępowanie zażaleniowe w ok. 22%. Pozwany poniósł jedynie koszty opłaty od zażalenia w kwocie 62,40 zł - z czego zasadnie 13,72 zł. Powódka w odpowiedzi na zażalenie wniosła o zasądzenie kosztów tego postępowania według norm. Powódka poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 450 zł (na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. - Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 w brzmieniu obowiązującym) - z czego zasadnie 351 zł. Po wzajemnym rozliczeniu kosztów zasądzona została od pozwanego na rzecz powódki kwota 337,28 zł - tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

(...)